

ЯКИЙ ПАРЛАМЕНТ НАМ ПОТРІБЕН?

з списками зареєстрованих кандидатів у депутати, надто часто зустрічаю номенклатурні посади: «директор», «голова», «секретар», «генеральний директор», «начальник управління» і т. д.

Прошу зрозуміти правильно, мова не стільки проти конкретних осіб, скільки проти подібного «відбору» постів. Відтак постає питання: «Чому на вищому рівні номенклатурним кандидатам у народні депутати СРСР пропонувався альтернативний вибір: або портфель міністра або депутатський мандат?». Адже практика довела, що законодавча і виконавча влади в одній особі несумісні. Більше того, коли міністра чи голову держкомітету з мандатом в кишені «підпирає план», авральні заходи по ньому або загрожує фінансовий крах, то наврояд чи віддасть він голос, скажімо, за екологію, яка вимагає очисних споруд, замкнених циклів виробництва, і т. д., а, отже, і капіталовкладень. На місці ж така можливість поділу «на влади», здається, упущена (чи не враховано досвід центру?). Інакше як пояснити масове висунення саме «міністерських керівників» місцевого рівня в особі тих же директорів, генеральних, начальників тощо.

Чесно кажучи, не уявляю собі нормальне функціонування в області подібного складу органів Радянської влади навіть після прийняття закону про місцеве самоврядування, за який усі ми ратуємо. Адже, якщо раніше кож-

ного керівника - господарника «повернути лицем» до проблем області могла партія, то з переходом КПРС до суто політичної діяльності (я вже не говорю про багатопартійність) та невтручання в господарські справи зробити це вольовим шляхом буде неможливо.

І все ж я назвав би такий стан справ (висунення і реєстрацію подібних кандидатів) труднощами росту. Бо і в центрі, і на місцях без перехідного етапу не обійтись. Це, скоріше, не стільки наша вина, скільки — біда. Єдина втіха, на мій погляд, у тому, що є надія на те, що новообрані сесії в першочергові питання порядку денного включають механізм ротації депутатів.

Крім того, вважаю, що насамперед необхідно придивитись до вікових традицій західної демократії з тим, щоб взяти звідти все здорове й не повторювати їх помилки у цьому плані. А досвід говорить, що оптимально функціонують в основному ті парламенти, більшість місць в яких займають люди з юридичною освітою. Саме тому серед західних законодавців одиниці людей, скажімо, від робочого верстата чи з ферми. Кожен повинен займатися своїм ділом. Політи-

ку ж визначати дійсно політикам. Ми ж у цілому ряді виступів представників виборчих комісій чуємо як нещастя — недостатнє (порівнюючи з минулими виборами) висунення робітників, колгоспників, жінок та інших. Подібна точка зору зберігається, очевидно, ще з тих часів, коли вважалося, що в Радах повинні голосувати представники обох класів і «прошарку», причому кількість депутатів «відбивала» (через квоти) кількість громадян того чи іншого класу та прошарку інтелігенції. Більше того, коли вчорашня законодавча влада не потребувала від депутатів особливої активності, власних думок, не кажучи вже про альтернативні проекти: постанов, указів, законів.

Сьогодні ж, у час госпрозрахунку, орендних відносин, кооперації, необхідно усім займатись своїм ділом. І чесно отримувати зарплату. Політикам же, бажано з юридичною освітою, треба віддати мандати довір'я саме на політичну діяльність. При належному контролі з боку виборців, думаю, таким депутатам-політикам потрібно буде не тільки голосувати, але й говорити (етимологія слова «парламент» — сперечатись, відстоювати, аргументувати,

перекснувати решту депутатів та виборців) на сесіях. Саме тому в заголовок статті й поставлено слово парламент, а не Ради народних депутатів.

Звичайно, не підійде нам, мабуть, і сліпе копіювання чужих демократій, навіть вікових.

На мій погляд, наш обласний парламент (120 місць) повинен об'єднувати приблизно три однакові категорії депутатів:

— перша — це свого роду «совість і честь» наших земляків в особі представників творчої, технічної інтелігенції, відомих, авторитетних людей, представників громадських, у тому числі й самодіяльних формувань;

— друга — економісти, професійні політики, грамотні господарники — тобто, висококваліфіковані спеціалісти;

— третя — кращі представники юриспруденції області.

Механізм роботи сесій в такому складі може бути таким:

— перша група ставить проблеми та визначає найбільш гострі питання, які потребують негайного вирішення;

— друга — економічно та політично грамотно обгрунтовує актуальні питання,

пропонує конкретні шляхи їх вирішення;

— третя група — юридично правильно оформляє ці питання в постанови, рішення та розпорядження і вносить на розгляд усієї сесії.

Таким чином, на мій погляд, вдасться кінець кінцем підняти усі питання та проблеми, що хвилюють населення області, грамотно зважити їх актуальність та можливість вирішення і гласно прийняти юридично вивірені рішення в інтересах усіх земляків.

І останнє. Думаю, що найкраще і в найкоротші строки подолати вищевказані сумніви саме в парламенті реально зможе в першу чергу активна молодь. Правда, у молодих кандидатів у депутати є «гріх», — вони не мають старого (читай: застійного) досвіду роботи, а, отже, можна втратити, за словами деяких «політиків», «наступність і спадкоємність поколінь». Але вважаю, що майбутнє країни належить дійсно молодим (кінець кінцем нашим дітям і онукам). То чи варто старшим будувати «молодіжний дім» без участі самої молоді?

Ю. КЛЮЧЕВСЬКИЙ,
секретар обкому
ЛКСМУ.